

Redagavo: Ramunė Lūžaitė (1999.12.22)

Įstatymas paskelbtas: Žin., 1990, Nr. 14-395

Neoficialus įstatymo tekstas

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-448, 90.07.31, Žin., 1990, Nr. 23-573
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

2.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-678, 90.10.16, Žin., 1990, Nr. 31-749
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 22 STRAIPSNIO PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-1027, 91.01.31, Žin., 1991, Nr. 5-128
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

4.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-1224, 91.04.16, Žin., 1991, Nr. 13-330
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAPILDYMO

5.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-1937, 91.10.29, Žin., 1991, Nr. 32-867
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

6.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-2658, 92.06.23, Žin., 1992, Nr. 20-590
DĖL KAI KURIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMŲ ATSKIRŲ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO

7.

Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba-Atkuriamasis Seimas, Įstatymas
Nr. I-3016, 92.10.29, Žin., 1992, Nr. 33-1009
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-46, 93.01.14, Žin., 1993, Nr. 4-75
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-169, 93.06.01, Žin., 1993, Nr. 20-492 (93.06.09)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ
REJESTRO ĮSTATYMO PAPILDYMO

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-187, 93.06.17, Žin., 1993, Nr. 25-581 (93.06.25)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

11.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-231, 93.07.15, Žin., 1993, Nr. 32-729 (93.07.28)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

12.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-253, 93.09.28, Žin., 1993, Nr. 52-994 (93.10.13)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

13.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-367, 94.01.11, Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

14.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-393, 94.02.15, Žin., 1994, Nr. 14-232 (94.02.23)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

15.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-432, 94.04.12, Žin., 1994, Nr. 30-533 (94.04.22)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

16.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-529, 94.07.05, Žin., 1994, Nr. 55-1047 (94.07.20)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

17.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-579, 94.07.21, Žin., 1994, Nr. 59-1163 (94.08.03)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

18.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-672, 94.11.24, Žin., 1994, Nr. 94-1836 (94.12.07)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

19.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-742, 94.12.28, Žin., 1995, Nr. 3-38 (95.01.06)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

20.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-749, 95.01.12, Žin., 1995, Nr. 10-206 (95.02.01)
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

21.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. I-763, 95.01.17, Žin., 1995, Nr. 10-207 (95.02.01)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

22.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-877, 95.05.04, Žin., 1995, Nr. 39-964 (95.05.12)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAPILDYMO

23.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-888, 95.05.11, Žin., 1995, Nr. 44-1074 (95.05.26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

24.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-932, 95.06.08, Žin., 1995, Nr. 51-1247 (95.06.21)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO

25.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO

26.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1092, 95.11.09, Žin., 1995, Nr. 94-2089 (95.11.17)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

27.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1146, 95.12.20, Žin., 1995, Nr. 107-2395 (95.12.30)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 12 IR 14 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

28.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1156, 95.12.21, Žin., 1996, Nr. 8-195 (96.01.26)

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ TEISĖS PAŽEIDIMŲ KODEKSO,
ĮMONIŲ ĮSTATYMO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS ĮSTATYMO PAKEITIMO

29.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1181, 96.01.23, Žin., 1996, Nr. 11-284 (96.02.07)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

30.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1252, 96.03.28, Žin., 1996, Nr. 35-859 (96.04.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 12, 21 IR 23 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

31.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1462, 96.07.10, Žin., 1996, Nr. 68-1641 (96.07.19)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

32.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1552, 96.09.25, Žin., 1996, Nr. 100-2267 (96.10.16)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 12 IR 19 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

33.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. I-1600, 96.10.22, Žin., 1996, Nr.106-2430 (96.11.06)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 14 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

34.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-376, 97.07.02, Žin., 1997, Nr.69-1737 (97.07.23)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 23 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

35.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr.96-2419 (97.10.24)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 4, 6, 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO 11(1) STRAIPSNIU

36.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-936, 98.11.24, Žin., 1998, Nr.109-2994 (98.12.11)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. sausio 1 d.

37.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-1228, 99.06.15, Žin., 1999, Nr.59-1917 (99.07.07)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

38.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-1305, 99.07.07, Žin., 1999, Nr.66-2122 (99.07.30)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

39.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr.108-3129 (99.12.22)

LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ ĮSTATYMO 1, 2, 12, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO BEI PAPILDYMO 25 STRAIPSNIU ĮSTATYMAS

*** Pabaiga ***

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ĮMONIŲ
ĮSTATYMAS**

I skirsnis
BENDRIEJI NUOSTATAI

1 straipsnis. Įmonių įstatymo tikslai

Šis įstatymas nustato subjektus, turinčius teisę savo firmos vardu užsiimti nuolatine komercine-ūkiine veikla Lietuvos Respublikoje, jų steigimo ir veiklos teisinius pagrindus. Šis

įstatymas taip pat taikomas Lietuvos Respublikoje veikiančioms užsienio valstybių įmonėms, jų filialams ir atstovybėms.

Atskirų, nurodytų šio įstatymo 6 straipsnyje, rūšių įmonių steigimas, jų teisinis statusas, veikla, likvidavimas ir reorganizavimas reglamentuojamas atitinkamais įstatymais.

Šis įstatymas netaikomas fiziniams ir juridiniams asmenims, užsiimantiems nekomercine veikla (veikla, kuria nesiekama pelno), taip pat fiziniams asmenims, kurie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka įsigyja patentą ir pagal jį užsiima komercine-ūkine veikla bei nėra susiję darbo santykiais pagal darbo sutartį kaip darbdaviai su kitais asmenimis, išskyrus šio įstatymo 4 straipsnio antrosios dalies nuostatą, kuri taikoma ir ne pelno įmonėms. Nepelno įmonių steigimą, likvidavimą, reorganizavimą, veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas ir šių įmonių įstatatai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr.108-3129 (99.12.22)

2 straipsnis. Įmonė

Įmonė yra savo firmos vardą turintis ūkinis vienetas, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka tam tikrai komercinei-ūkinei veiklai. Įmonę sudaro medžiaginių-daiktinių, finansinių ir nematerialių aktyvų, jos teisių ir pareigų kompleksas.

Įmonė, kaip teisės subjektas (įmonininkas), gali turėti juridinio asmens teises arba veikti kaip fizinis asmuo.

Užsienio valstybės įmonė - juridinio asmens teises turinti ar juridinio asmens teisių neturinti įmonė, susivienijimas ar kitokia pelno siekianti organizacija, kurios buveinė yra užsienio valstybėje ir kuri įsteigta ir įregistruota pagal užsienio valstybės įstatymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr.108-3129 (99.12.22)

3 straipsnis. Įmonininkas

Įmonininkas yra fizinis arba juridinis asmuo, taip pat į bendrovę (bendriją) susijungę keli fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie nuosavybės teise valdo, naudoja ir disponuoja įmonės turtu, organizuoja įmonės ūkinę ir finansinę veiklą.

Nuosavybės teisę į įmonę įmonininkas įgyja įmonės steigimo, pirkimo-pardavimo arba kitokių civilinių sandorių pagrindu.

Jeigu įmonė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai, įmonininko funkcijas atlieka įmonės valdymo organai.

Jeigu įmonė išnuomojama, tai nuomos sutarties galiojimo laikotarpiui įmonininko teises turi nuomininkas.

4 straipsnis. Įmonės valdymas

Įmonės valdymo organų sistemą, jų sudarymo tvarką ir kompetenciją nustato atitinkamos rūšies įmonių veiklą reglamentuojantis įstatymas, įmonės įstatatai ir kiti įmonės steigimo dokumentai.

Valstybės ar savivaldybės kapitalui įmonių valdymo organuose gali atstovauti valstybės ar savivaldybės valdininkai Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Valstybės ar savivaldybės kapitalui įmonių valdymo organuose atstovaujančios valstybės ar savivaldos institucijos turi teisę pareikšti ieškinius teisme dėl valstybės ar savivaldos institucijos interesų gynimo.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr.96-2419 (97.10.24)

5 straipsnis. Darbo santykiai įmonėje

Darbo santykiai įmonėje gali būti grindžiami samdos sutartimi arba naryste ūkinėje bendrijoje.

Darbo santykius, atsiradusius samdos sutarties pagrindu, reguliuoja samdos sutartis ir Lietuvos Respublikos darbo įstatymai, kurie nustato visų rūšių įmonių darbuotojams darbo užmokesčio, darbo ir poilsio laiko režimo ir trukmės, higienos ir darbo apsaugos minimalius reikalavimus.

Santykius, pagrįstus naryste ūkinėje bendrijoje, reguliuoja įmonės steigimo dokumentai.

II skirsnis ĮMONIŲ RŪŠYS

6 straipsnis. Įmonių rūšys ir įmonių junginiai

Lietuvos Respublikoje gali veikti šios įmonės:

- 1) individualios (personalinės) įmonės;
- 2) tikrosios ūkinės bendrijos;
- 3) komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos;
- 4) akcinės bendrovės, uždarnosios akcinės bendrovės ir investicinės bendrovės;
- 5) valstybės įmonės;
- 6) savivaldybės įmonės;
- 7) žemės ūkio bendrovės (veikla reglamentuojama atskirame įstatyme);
- 8) kooperatinės bendrovės (kooperatyvai). Jų veikla reglamentuojama atskirame įstatyme.

Įmonės, jei tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymui, gali jungtis į koncernus, konsorciumus, asociacijas ir kitus junginius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1224, 91.04.16, Žin., 1991, Nr. 13-330
Nr. I-169, 93.06.01, Žin., 1993, Nr. 20-492 (93.06.09)
Nr. I-231, 93.07.15, Žin., 1993, Nr. 32-729 (93.07.28)
Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)
Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

7 straipsnis. Individuali (personalinė) įmonė

Individuali (personalinė) įmonė nuosavybės teise priklauso fiziniam asmeniui ar keliems fiziniams asmenims bendrosios jungtinės nuosavybės teise. Individualią (personalinę) įmonę nuosavybės teise gali turėti taip pat ir negamybinės organizacijos, turinčios juridinio asmens teises. Individuali (personalinė) įmonė neturi juridinio asmens teisių, jos turtas neatskirtas nuo įmonininko turto. Pagal įmonės prievolės įmonininkas atsako visu savo turtu.

Individuali (personalinė) įmonė privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas jos savininkas.

Individualios (personalinės) įmonės steigimą, likvidavimą ir veiklą taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas bei kiti įstatymai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-529, 94.07.05, Žin., 1994, Nr. 55-1047 (94.07.20)

8 straipsnis. Tikroji ūkinė bendrija

Tikroji ūkinė bendrija yra visiškos turtinės atsakomybės įmonė, įsteigta bendrosios jungtinės veiklos sutartimi apjungus kelių fizinių ar juridinių asmenų turtą į bendrąją dalinę nuosavybę komercinei-ūkinėi veiklai su bendru firmos vardu. Tikroji ūkinė bendrija neturi juridinio asmens teisių, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos narių turto. Pagal tikrosios ūkinės bendrijos prievolės jos nariai atsako solidariai visu savo turtu. Tikroji ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievolės, nesusijusias su bendrijos veikla.

Tikrosios ūkinės bendrijos turi firmos vardą, kuriame turi būti įvardytas bent vienas jos savininkų.

Tikrosios ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama tikroji ūkinė bendrija.

9 straipsnis. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija

Komanditinę (pasitikėjimo) ūkinę bendriją sudaro bendros firmos vardu veikiantys tikrieji nariai ir nariai komanditoriai, kuriems įmonės turtas priklauso bendrosios dalinės nuosavybės teise. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija nėra juridinis asmuo, jos turtas neatskirtas nuo bendrijos tikrųjų narių turto. Pagal komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos prievoles jos tikrieji nariai solidariai atsako visu savo turtu, o nariai komanditoriai - tik ta savo turto dalimi, kurią pagal sutartį yra perdavę bendrai komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos veiklai. Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija neatsako pagal savo narių prievoles, nesusijusias su bendrijos veikla.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos nariais gali būti fiziniai ar juridiniai asmenys. Komanditinėje (pasitikėjimo) ūkinėje bendrijoje turi būti bent vienas tikrasis narys ir bent vienas narys komanditorius.

Komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija privalo turėti firmos vardą, kuriame įvardijamas bent vienas tikrasis bendrijos narys.

Komanditinės (pasitikėjimo) ūkinės bendrijos steigimą, likvidavimą ir veiklą be šio įstatymo reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymas bei bendrosios jungtinės veiklos sutartis, kuria steigiama komanditinė (pasitikėjimo) ūkinė bendrija.

10 straipsnis. Akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė ir investicinė bendrovė

Akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė ir investicinė bendrovė yra ribotos turtinės atsakomybės įmonės, turinčios juridinio asmens teises, kurių įstatinis (nuosavas) kapitalas yra padalytas į dalis - akcijas. Akcininkai yra akcinės bendrovės, uždarosios akcinės bendrovės ar investicinės bendrovės nariai, kuriais tampama įstatymų nustatyta tvarka įsigijus šių bendrovių akcijų. Akcininkais gali būti fiziniai asmenys, juridiniai asmenys ar valstybė (vietos savivaldybė), kuriai atstovauja atitinkama valstybės institucija. Akcinės bendrovės, uždarosios akcinės bendrovės ir investicinės bendrovės steigimą, likvidavimą, reorganizavimą ir veiklą, akcininkų teises ir pareigas, santykius su akcininkais, kreditoriais ir su bendrovės veikla susijusius santykius taip pat reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Akcinių bendrovių įstatymas, Investicinių bendrovių įstatymas ir kiti norminiai aktai bei nustatyta tvarka įregistruoti atskiros akcinės bendrovės, uždarosios akcinės bendrovės ar investicinės bendrovės įstatai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-529, 94.07.05, Žin., 1994, Nr. 55-1047 (94.07.20)

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

11 straipsnis. Valstybės ir savivaldybės įmonės

Valstybės įmonė yra juridinio asmens teises turinti įmonė, kurios visas turtas nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai.

Savivaldybės įmonė yra juridinio asmens teises turinti įmonė, kurios visas turtas nuosavybės teise priklauso savivaldybei.

Valstybės ir savivaldybės įmonės turtą valdo, naudoja ir juo disponuoja turto patikėjimo teisėmis.

Valstybės ir savivaldybės įmonės pagal savo prievoles atsako tik tuo įmonės turtu, į kurį gali būti nukreipiamas išieškojimas. Įmonės neatsako už valstybės ar savivaldybės prievoles.

Valstybės ir savivaldybės įmonių steigimą, veiklą, reorganizavimą ir likvidavimą taip pat reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas, kiti norminiai aktai bei įstatymų nustatyta tvarka patvirtinti ir įregistruoti įmonės įstatai.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr.96-2419 (97.10.24)

11⁽¹⁾ straipsnis. Valstybinės ir valstybinės akcinės įmonės

Valstybinių įmonių ir valstybinių akcinių įmonių, kuriose pradėta vykdyti bankroto teisminė ar neteisminė procedūra, rūšis nekeičiama iki bankroto procedūrų pabaigos.

Valstybinių įmonių ir valstybinių akcinių įmonių, kurios yra likviduojamos, rūšis nekeičiama.

Įstatymas papildytas straipsniu:
Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr.96-2419 (97.10.24)

III skirsnis ĮMONIŲ ŪKINĖS VEIKLOS PAGRINDAI

12 straipsnis. Įmonės veiklos sritis

Įmonė turi teisę užsiimti bet kokia komercine-ūkine ar kitokia veikla, nesuvaržyta šio ar kitų įstatymų, įmonės steigimo dokumentų arba kitaip neuždrausta įstatymų nustatyta tvarka. Komercinės-ūkinės veiklos, kuria verstis reikalinga licencija, sritis, licencijas išduodančias institucijas bei licencijų išdavimo tvarką nustato šis ir kiti įstatymai.

Lietuvos Respublikoje draudžiama steigti ir laikyti lošimo namus, organizuoti azartinius lošimus.

Įmonių įstatymo 6 straipsnyje nurodytoms įmonėms ir jų junginiams draudžiama verstis kredito įstaigų veikla, taip pat draudžiama skolintis pinigų iš fizinių asmenų, išskyrus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus atvejus ir būdus.

Komercinės-ūkinės veiklos sritis, kuriose neleidžiamos užsienio investicijos, nustato Lietuvos Respublikos investicijų įstatymas.

Laisvųjų ekonominių zonų įmonių veiklos sritis, kuriose draudžiamos kapitalo investicijos, nustato Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatymas.

Individualių (personalinių) įmonių savininkai gali panaudoti savo ir savo šeimos narių (sutuoktinių, tėvų, įtėvių, vaikų, įvaikių), jiems sutikus, pinigines lėšas ir turtą įmonės veiklai.

Užsienio valstybės įmonė gali veikti Lietuvos Respublikoje, įsteigusi filialą ir (ar) atstovybę, taip pat sudarydama sandorius su Lietuvos Respublikos asmenimis. Užsienio valstybės įmonės iš šios veiklos gautas pelnas (pajamos) apmokestinamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

Straipsnio pakeitimai:
Nr. I-367, 94.01.11, Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28)
Nr. I-579, 94.07.21, Žin., 1994, Nr. 59-1163 (94.08.03)
Nr. I-763, 95.01.17, Žin., 1995, Nr. 10-207 (95.02.01)
Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)
Nr. I-1146, 95.12.20, Žin., 1995, Nr. 107-2395 (95.12.30)
Nr. I-1156, 95.12.21, Žin., 1996, Nr. 8-195 (96.01.26)
Nr. I-1252, 96.03.28, Žin., 1996, Nr. 35-859 (96.04.19)
Nr. I-1552, 96.09.25, Žin., 1996, Nr. 100-2267 (96.10.16)
Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr.96-2419 (97.10.24)
Nr. VIII-936, 98.11.24, Žin., 1998, Nr.109-2994 (98.12.11)
Nr. VIII-1305, 99.07.07, Žin., 1999, Nr.66-2122 (99.07.30)
Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr.108-3129 (99.12.22)

13 straipsnis. Licencijų išdavimas

Be Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotos licencijos (leidimo) draudžiama:

- 1) gaminti ginklus bei jų dalis, šaudmenis, sprogstamąsias medžiagas, sprogmenis, pirotechnikos priemones, taisyti ginklus, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita;
- 2) užsiimti farmacine veikla;
- 3) auginti ir realizuoti kultūras, kuriose yra narkotinių, psichotropinių, stipriai veikiančių ir nuodingųjų medžiagų, taip pat gaminti, importuoti, eksportuoti narkotines, psichotropines medžiagas, prekursorius ir užsiimti jų didmenine bei mažmenine prekyba Lietuvos Respublikoje;
- 4) gaminti alkoholio produktus, kuriuose tūrinė etilo alkoholio koncentracija yra ne daugiau kaip 22 procentai;
- 5) teikti sveikatos priežiūros paslaugas, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita;
- 6) užsiimti mokymo veikla, jeigu baigus mokymą išduodami valstybės pripažinti išsilavinimo pažymėjimai;
- 7) atlikti valstybinės žemėtvarkos, geodezinius topografinius darbus;
- 8) verstis keleivių vežimu Lietuvos Respublikoje, taip pat keleivių ir krovinių vežimu tarptautiniais maršrutais, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita;
- 9) gaminti, importuoti į Lietuvos Respubliką tabaką ir jo gaminius, taip pat užsiimti jų didmenine prekyba;
- 10) supirkti Lietuvos Respublikoje spalvotųjų metalų ir jų lydinių laužą bei atliekas realizavimui;
- 11) importuoti alkoholio produktus, užsiimti didmenine prekyba alkoholio produktais, užsiimti mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais;
- 12) rengti pinigines ir pinigines-daiktines loterijas;
- 13) supirkti Lietuvos Respublikoje juodųjų metalų laužą ir jų atliekas realizavimui;
- 14) steigti ir eksploatuoti bendruosius telekomunikacijų tinklus, teikti telekomunikacijų veiklos paslaugas;
- 15) gaminti antspaudus, spaudus;
- 16) steigti bei eksploatuoti šaudymo tirus, šaudyklas, medžioklinius šaudymo standus;
- 17) užsiimti Aplinkos apsaugos ministerijos patvirtintame sąraše nurodytų pavojingų cheminių, branduolinių ir radioaktyviųjų medžiagų gamyba, didmenine prekyba, pervežimu, sandėliavimu bei pavojingų atliekų surinkimu, nukekšminimu, saugojimu ir laidojimu;
- 18) užsiimti nefasuotų naftos produktų pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą sąrašą importu, eksportu, didmenine ir mažmenine prekyba;
- 19) užsiimti energetikos įrenginių (elektros, šilumos, degių gamtinių ir skystųjų angliavandenilinių dujų) aptarnavimu;
- 20) importuoti, pardavinėti pirotechnikos priemones (pagal Vidaus reikalų ministerijos nustatytą sąrašą), civilinius ginklus ir jų šaudmenis (išskyrus pistoletus ir revolverius savigynai bei jų šaudmenis);
- 21) teikti laivų agentavimo paslaugas;
- 22) užsiimti draudimo veikla;
- 23) teikti turizmo paslaugas;
- 24) spausdinti vertybinius popierius ir dokumentų blankus.

Tik valstybės įmonės, savivaldybės įmonės ir specialios paskirties bendrovės (akcinės bei uždarnosios akcinės) ir tik turėdamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotas licencijas turi teisę užsiimti šia veikla:

- 1) gaminti alkoholio produktus, kuriuose tūrinė etilo alkoholio koncentracija viršija 22 procentus. Šią teisę turi tik valstybės įmonės, jeigu Alkoholio kontrolės įstatymas nenustato ko kita;

- 2) spausdinti piniginius ženklus, pašto ženklus ir gaminti monetas.

Kiekvienai įstatymo nustatytai licencijuojamai komercinės-ūkinės veiklos sričiai Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtina licencijavimo taisykles, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita.

Licencijavimo taisyklėse nurodoma:

- 1) licencijuojama veikla;
- 2) licenciją išduodanti institucija ir jos įgaliojimai;
- 3) dokumentai, reikalingi licencijai gauti, bei jiems keliami reikalavimai;
- 4) dokumentų nagrinėjimo tvarka ir terminai;
- 5) licencijų rūšys ir jų išdavimo sąlygos, pakartotinis licencijos išdavimas;
- 6) licencijos formos rekvizitai;
- 7) išduodamų licencijų registravimo ir perregistravimo tvarka;
- 8) atsisakymo išduoti licencijas atvejai;

- 9) licencijuojamos veiklos sąlygos, įskaitant licencijos turėtojų teises ir pareigas;
- 10) licencijos sąlygų laikymosi priežiūros tvarka;
- 11) licencijos galiojimo sustabdymo bei panaikinimo atvejai ir tvarka.

Licencijavimo taisyklėse gali būti nurodyti ir kiti reikalavimai bei sąlygos. Licencijų išdavimo bei licencijuojamos veiklos sąlygos neturi priklausyti nuo licenciją įgyjančios įmonės rūšies. Licencija išduodama neterminuotam laikotarpiui, numatant jos perregistravimą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu licencijas išduoda, licencijuojamos veiklos sąlygų laikymosi priežiūrą atlieka, taip pat licencijų galiojimą sustabdo ir panaikina ministerijos (prie ministerijų esantys departamentai, inspekcijos, tarnybos) ar Vyriausybės įstaigos, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita.

Licencija užsiimti komercine-ūkiine veikla arba motyvuotas raštiškas atsisakymas išduoti licenciją turi būti pateiktas pareiškėjui per 30 dienų nuo dokumentų, reikalingų licencijai išduoti, gavimo dienos, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turi teisę pratęsti licencijos šio straipsnio pirmosios dalies 14 ir 17 punktuose nurodytai veiklai išdavimo terminą. Atsisakymas išduoti įmonei licenciją negali būti grindžiamas komercinės-ūkinės veiklos netikslingumu.

Apie licencijos išdavimą, jos galiojimo sustabdymą ir panaikinimą "Valstybės žiniuose" skelbia licenciją išdavusi institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-448, 90.07.31, Žin., 1990, Nr. 23-573
Nr. I-1027, 91.01.31, Žin., 1991, Nr. 5-128
Nr. I-1937, 91.10.29, Žin., 1991, Nr. 32-867
Nr. I-2658, 92.06.23, Žin., 1992, Nr. 20-590
Nr. I-3016, 92.10.29, Žin., 1992, Nr. 33-1009
Nr. I-46, 93.01.14, Žin., 1993, Nr. 4-75
Nr. I-187, 93.06.17, Žin., 1993, Nr. 25-581 (93.06.25)
Nr. I-367, 94.01.11, Žin., 1994, Nr. 8-119 (94.01.28)
Nr. I-393, 94.02.15, Žin., 1994, Nr. 14-232 (94.02.23)
Nr. I-432, 94.04.12, Žin., 1994, Nr. 30-533 (94.04.22)
Nr. I-529, 94.07.05, Žin., 1994, Nr. 55-1047 (94.07.20)
Nr. I-579, 94.07.21, Žin., 1994, Nr. 59-1163 (94.08.03)
Nr. I-672, 94.11.24, Žin., 1994, Nr. 94-1836 (94.12.07)
Nr. I-742, 94.12.28, Žin., 1995, Nr. 3-38 (95.01.06)
Nr. I-877, 95.05.04, Žin., 1995, Nr. 39-964 (95.05.12)
Nr. I-888, 95.05.11, Žin., 1995, Nr. 44-1074 (95.05.26)
Nr. I-932, 95.06.08, Žin., 1995, Nr. 51-1247 (95.06.21)
Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)
Nr. I-1092, 95.11.09, Žin., 1995, Nr. 94-2089 (95.11.17)
Nr. I-1181, 96.01.23, Žin., 1996, Nr. 11-284 (96.02.07)
Nr. I-1462, 96.07.10, Žin., 1996, Nr. 68-1641 (96.07.19)
Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)
Nr. VIII-1228, 99.06.15, Žin., 1999, Nr. 59-1917 (99.07.07)

14 straipsnis. Įmonių santykiai su valstybės organais

Įmonės veikia savarankiškai. Valstybės organai neturi teisės tvarkyti įmonių reikalų ar administraciniais metodais reguliuoti jų ūkinę veiklą, išskyrus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių bei Akcinių bendrovių įstatymų numatytus atvejus, kai šie organai yra valstybės įmonių steigėjai ar specialios paskirties akcinių ar uždarytųjų akcinių bendrovių akcininkai, taip pat kai įstatymų nustatyta tvarka įmonei už teisės pažeidimus taikomas specialus priežiūros režimas ar bankroto bei kitais įstatymų numatytais atvejais skiriamas įmonės likvidatorius.

Visos įmonės turi vienodas teises-ekonominės ūkininkavimo sąlygas.

Visos įmonės privalo pateikti vietinėms teritorinėms karinėms įstaigoms jaunuolių, privalančių registruotis šaukimo komisijose, sąrašus ar dokumentus, reikalingus karo prievolininkų karinei įskaitai tvarkyti.

Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimu paskelbus ypatingą padėtį ar tam tikrą teritoriją - nelaimės rajonu, įmonės privalo vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės arba vietos savivaldybės organo nurodymus.

Įmonė gali gauti valstybės centralizuota tvarka skiriamų (parduodamų) finansinių, medžiaginių ir kitokių vertybių už valstybės patvirtintą arba sutartinę kainą ir už įmonės prisiimamus atitinkamus sutartinius įsipareigojimus valstybės (vietos savivaldybės) organui.

Įmonė privalo turėti valstybės institucijų išduotus leidimus, licencijas ir kitus dokumentus, jeigu pagal šį ir kitus įstatymus tokie leidimai, licencijos ir dokumentai yra reikalingi (licencija (leidimas) užsiimti tam tikra komercine-ūkine veikla, gamtos išteklių naudojimo leidimas, leidimas-higienos pasas, leidimas eksploatuoti įmonę, nekilnojamojo turto nuosavybės dokumentai ir pan.).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1146, 95.12.20, Žin., 1995, Nr. 107-2395 (95.12.30)

Nr. I-1600, 96.10.22, Žin., 1996, Nr. 106-2430 (96.11.06)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

15 straipsnis. Įmonių veiklos kontrolė

Įmonė privaloma tvarka veda apskaitą, apie kurią pagal Lietuvos Respublikos įstatymus valstybės organams teikia informaciją įmonių apmokestinimo ir buhalterinės-finanstinės apskaitos reikmėms. Įmonė turi teisę laikyti paslapyje dokumentus apie savo komercinę veiklą.

Įmonių veiklos tikrinimas ir revizija leidžiama tik Lietuvos Respublikos įstatymų numatytais atvejais.

Valstybės institucija, išdavusi įmonei licenciją (leidimą), suteikiančią teisę užsiimti tam tikra komercine-ūkine veikla, ar kitokių įstatymų numatytą leidimą, turi teisę gauti iš tos įmonės informaciją, reikalingą jos veiklos priežiūrai ir kontrolei vykdyti. Įmonė negali trukdyti priežiūrai ir kontrolei vykdančioms valstybės institucijoms (jų įgaliotiems pareigūnams) atlikti jų kompetencijai priskirtas priežiūros ir kontrolės funkcijas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-888, 95.05.11, Žin., 1995, Nr. 44-1074 (95.05.26)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

16 straipsnis. Atsakomybė už įmonių įstatymų pažeidimus

Už šio ar kitų įstatymų, reguliuojančių įmonių steigimą ar jų veiklą, pažeidimą įmonės (įmonininkai) ir įmonių administracijos pareigūnai įstatymų nustatyta tvarka gali būti traukiami teisinėn atsakomybėn.

IV skirsnis

ĮMONIŲ STEIGIMAS IR JŲ VEIKLOS NUTRAUKIMAS

17 straipsnis. Įmonės steigėjas

Įmonės steigėjais gali būti Lietuvos valstybė, Lietuvos Respublikos savivaldybės, atstovaujamos savo institucijų, taip pat Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

18 straipsnis. Įmonės steigimo tvarka

Įmonės steigimo tvarką nustato šis ir kiti norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

19 straipsnis. Įmonės steigimo ir registravimo dokumentai

Įmonės steigimo dokumentai, atsižvelgiant į steigiamos įmonės rūšį, yra įmonės steigimo aktas (steigimo sutartis, bendrosios jungtinės veiklos sutartis), įmonės įstatai, kiti įstatymų nustatyti steigimo dokumentai. Įmonės steigimo dokumentų turinį ir formą nustato norminiai aktai, reglamentuojantys atskirų rūšių įmonių steigimą.

Įmonės registravimo dokumentai yra įstatymų nustatyti dokumentai, reikalingi įmonei įregistruoti.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-448, 90.07.31, Žin., 1990, Nr. 23-573

Nr. I-763, 95.01.17, Žin., 1995, Nr. 10-207 (95.02.01)

Nr. I-888, 95.05.11, Žin., 1995, Nr. 44-1074 (95.05.26)

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

Nr. I-1156, 95.12.21, Žin., 1996, Nr. 8-195 (96.01.26)

Nr. I-1552, 96.09.25, Žin., 1996, Nr. 100-2267 (96.10.16)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

20 straipsnis. Vietos savivaldybės leidimas užsiimti ūkine veikla

Vietos savivaldos institucijos leidimas užsiimti ūkine veikla reikalingas tada, kai įmonė registruojama Lietuvos Respublikos ūkio ministerijoje. Kitais atvejais įmonės įregistravimas priylgsta leidimui užsiimti ūkine veikla.

Leidimą užsiimti ūkine veikla išduoda vietos savivaldybės organas, gavęs visus įmonės steigimo dokumentus.

Leidime užsiimti ūkine veikla gali būti nurodytas įmonės veikimo terminas.

Savivaldybės organas neleidžia užsiimti ūkine veikla:

1) jeigu įmonės įsteigimas sukeltų realų pavojų ar pakenktų gyventojų sveikatai arba darytų žalą aplinkai;

2) jeigu steigiamos įmonės įstatai ar kiti steigimo dokumentai neatitinka įstatymų;

3) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

Savivaldybės organas privalo per 15 dienų po įmonės steigimo dokumentų įteikimo išnagrinėti leidimo užsiimti ūkine veikla klausimą ir apie savo sprendimą per 3 dienas raštu pranešti įmonės steigėjui.

Savivaldybės organas privalo atšaukti leidimą užsiimti ūkine veikla, jeigu vėliau paaiškėja šio straipsnio 4 dalyje nustatytos aplinkybės. Apie leidimo atšaukimą savivaldybės organas raštu praneša įmonininkui, įmonės administracijai ir valstybės organams, kontroliuojantiems įmonių ūkinę ir komercinę bei sveikatinimo veiklą.

Jeigu įmonininkas, gavęs leidimą užsiimti ūkine veikla, per 1 metus įmonės neįregistruoja, leidimas nustoja galios.

Savivaldybės organo atsisakymą duoti leidimą arba sprendimą atšaukti leidimą užsiimti ūkine veikla įmonės steigėjas ne vėliau kaip per 30 dienų po savivaldybės organo sprendimo įteikimo dienos gali užginčyti teismine tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-888, 95.05.11, Žin., 1995, Nr. 44-1074 (95.05.26)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

21 straipsnis. Įmonės registravimas ir perregistravimas

Įmonė laikoma įsteigta nuo jos įregistravimo Lietuvos Respublikos įmonių rejestre dienos. Įmonės neįregistravus Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, komercinė-ūkine veikla įmonės vardu užsiimti draudžiama. Asmenų pajamas, gautas iš komercinės-ūkinės veiklos neteisėtai naudojantis įmonės vardu, valstybinės mokesčių inspekcijos išieško į biudžetą per teismą.

Įmonių registravimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos įmonių rejestro įstatymas.

Įmonei įregistruoti įmonių rejestro tvarkytojui pateikiamas steigėjo ar steigėjų prašymas įregistruoti įmonę, nurodant jame duomenis, reikalingus įtraukti į rejestrą, ir įstatymo nustatyti kiti įmonės registravimo dokumentai.

Sprendimas įregistruoti arba atsisakyti įregistruoti įmonę turi būti priimtas ne vėliau kaip per 15 dienų nuo visų dokumentų, nurodytų šio straipsnio trečiojoje dalyje, įteikimo. Apie įmonės įregistravimą ar išregistravimą skelbiama Lietuvos Respublikos įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-749, 95.01.12, Žin., 1995, Nr. 10-206 (95.02.01)

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

Nr. I-1252, 96.03.28, Žin., 1996, Nr. 35-859 (96.04.19)

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

22 straipsnis. Atsisakymas įregistruoti ar perregistruoti įmonę

Atsisakyti įregistruoti įmonę galima, jeigu nepateikti šio įstatymo 21 straipsnyje nustatyti dokumentai arba šie dokumentai neatitinka įstatymo nustatytų reikalavimų. Atsisakymas įregistruoti įmonę kitokiais motyvais yra neteisėtas. Apie sprendimą įmonės neįregistruoti atitinkamas organas per 3 dienas privalo raštu pranešti įmonės steigėjui.

Atsisakymas įregistruoti įmonę gali būti užginčytas teismine tvarka. Įmonės steigėjas per teismą gali išieškoti nuostolius, atsiradusius dėl neteisėto atsisakymo įregistruoti įmonę.

Tais atvejais, kai įmonės (įmonės steigimo sutarties arba įstatų) registravimas prilygsta leidimui užsiimti ūkine veikla, ginčai dėl registravimo nagrinėjami pagal šio įstatymo 20 straipsnį.

Šiame straipsnyje išdėstytos taisyklės taikomos taip pat ir įmonių perregistravimui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-678, 90.10.16, Žin., 1990, Nr. 31-749

Nr. VIII-422, 97.09.25, Žin., 1997, Nr. 96-2419 (97.10.24)

23 straipsnis. Įmonės likvidavimas ir reorganizavimas

Įmonės likvidavimo pagrindas gali būti:

- 1) įmonės savininko sprendimas nutraukti įmonės veiklą;
- 2) teismo arba kreditorių susirinkimo sprendimas pripažinti įmonę bankrutavusia;
- 3) valstybės organų priimtas sprendimas atšaukti įmonės registravimą už teisės pažeidimus, nustatytus Lietuvos Respublikos įstatymų, o laisvųjų ekonominių zonų įmonėms - ir Lietuvos Respublikos laisvųjų ekonominių zonų pagrindų įstatyme nustatytais atvejais.

Organas, priėmęs sprendimą nutraukti įmonės veiklą, paskiria įmonės likvidatorių arba įpareigoja tai padaryti įmonės steigėją. Paskyrus likvidatorių, įmonė įgyja likviduojamos įmonės statusą: įmonės organai netenka savo įgaliojimų, įmonės organo funkcijas atlieka įmonės likvidatorius, įmonė privalo sumokėti nesumokėtas į valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, taip pat mokesčio administratoriaus pareigūnų ir kitų valstybės institucijų priskaičiuotas sumas, tarp jų baudas ir delspinigius, pervesdama jas į atitinkamus biudžetus iki likviduojamos įmonės išregistravimo įstatymų nustatyta tvarka ir gali sudaryti tik tokius sandorius, kurie neprieštarauja likviduojamos įmonės veiklą reglamentuojantiems įstatymams. Likviduojama įmonė turi būti perregistruojama.

Įmonės likvidavimo tvarką ir teises pasekmes taip pat reglamentuoja ir Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas, kiti įstatyminiai aktai bei įmonės steigimo dokumentai.

Įmonės gali būti reorganizuojamos: joms susijungus į gamybinius susivienijimus ir asociacijas, prisijungus prie kitų įmonių, susivienijimų, pasidalijus į kelias įmones. Įmonių reorganizavimo tvarką ir pasekmes nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos konkurencijos ir Įmonių bankroto įstatymai, kiti įstatyminiai aktai ir įmonės įstatatai bei kiti įmonės steigimo dokumentai. Įmonę reorganizavus, naujam juridiniam asmeniui pereina teisės ir prievolės, įskaitant nesumokėtas į valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetą, taip pat mokesčio administratoriaus pareigūnų ir kitų valstybės institucijų priskaičiuotas sumas, tarp jų baudas ir delspinigius, iki reorganizuojamos įmonės išregistravimo įstatymų nustatyta tvarka.

Įmonę likvidavus arba reorganizavus daromi atitinkami įrašai įmonių registravimo rejestre. Apie tai skelbiama vietos ir Respublikos spaudoje.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-253, 93.09.28, Žin., 1993, Nr. 52-994 (93.10.13)

Nr. I-1252, 96.03.28, Žin., 1996, Nr. 35-859 (96.04.19)

Nr. VIII-376, 97.07.02, Žin., 1997, Nr. 69-1737 (97.07.23)

24 straipsnis. Įmonės filialai ir atstovybės

Lietuvos Respublikos įmonių rejestre įregistruota įmonė gali steigti filialus ir atstovybes šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Įmonės filialų ir atstovybių skaičius neribojamas. Banko filialai (skyriai) ir banko atstovybės steigiami ir veikia Lietuvos Respublikos komercinių bankų įstatymo ir šio įstatymo nustatyta tvarka. Banko filialai (skyriai) ir atstovybės steigiami ir veikia pagal šį įstatymą, jei Komercinių bankų įstatymas nenustato ko kita.

Filialas yra buveinę turintis įmonės padalinys, kuris gali užsiimti komercine - ūkine veikla, sudaryti sandorius bei prisiimti įsipareigojimus tik pagal jį įsteigusios įmonės suteiktus įgaliojimus. Už filialo prievolės įmonė atsako visu savo turtu. Filialas nėra juridinis asmuo. Filialo veiklą organizuoja ir vykdo filialo vadovas, kuris įgyja teisę atstovauti filialui palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis tik filialą įregistravus. Jeigu filialo vadovas sudarydamas sandorius viršija jam suteiktus įgaliojimus, tai nepanaikina įmonės atsakomybės už šiuos sandorius.

Atstovybė yra buveinę turintis įmonės padalinys, kuris negali užsiimti komercine-ūkine veikla, tačiau jį įsteigusios įmonės vardu gali sudaryti sandorius pagal suteiktus įgaliojimus. Už atstovybės prievolės įmonė atsako visu savo turtu. Atstovybė nėra juridinis asmuo. Atstovybės veiklą organizuoja ir vykdo atstovybės vadovas, kuris įgyja teisę atstovauti atstovybei palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis tik atstovybę įregistravus.

Filialo ir atstovybės pavadinime privalo būti įmonės pavadinimas ir žodis „filialas“ arba „atstovybė“.

Sprendimų dėl įmonės filialų ir atstovybių steigimo bei jų veiklos nutraukimo priėmimo tvarką nustato įmonės įstatai ar kiti steigimo dokumentai.

Filialas veikia pagal įmonės įstatų ar kitų steigimo dokumentų nustatyto įmonės valdymo organo patvirtintus filialo nuostatus. Juose turi būti nurodyta:

- 1) įmonės pavadinimas, kodas ir buveinės adresas;
- 2) filialo pavadinimas ir buveinės adresas;
- 3) filialo veiklos trukmė, jei numatoma terminuota jo veikla;
- 4) filialo veiklos tikslai ir ūkinės veiklos rūšys;
- 5) filialo vadovo įgaliojimai.

Filialo nuostatuose gali būti ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymams neprieštaraujančių nuostatų.

Filialas ir atstovybė registruojami Lietuvos Respublikos įmonių rejestre ir laikomi įsteigtais nuo jų įregistravimo dienos. Filialas komercinę-ūkinę veiklą gali pradėti tik jį įregistravus. Dokumentus, kuriuos reikia pateikti norint įregistruoti filialą ar atstovybę, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Filialo turtas bei jo ūkinės operacijos įtraukiami į atskirą filialo apskaitą bei balansą ir į įmonės apskaitą bei finansinę atskaitomybę. Atstovybės turtas įtraukiamas į įmonės apskaitą bei finansinę atskaitomybę.

Filialo veikla gali būti nutraukta, kai:

- 1) pasibaigia filialo nuostatuose nustatytas filialo veiklos terminas;
- 2) įmonė priima sprendimą nutraukti filialo ar atstovybės veiklą;
- 3) likviduojama filialą įsteigusi įmonė.

Įmonės valdymo organas, kuriam įstatai ar kiti steigimo dokumentai suteikė teisę priimti sprendimus nutraukti filialo ar atstovybės veiklą, priėmęs tokį sprendimą, paskiria atsakingą asmenį veiklos nutraukimo procedūrai atlikti. Apie sprendimą nutraukti filialo ar atstovybės veiklą įmonė viešai skelbia vietos ir šalies spaudoje. Veiklos nutraukimo procedūra gali būti užbaigta ne anksčiau kaip po 15 dienų nuo paskelbimo. Atsakingas asmuo, užbaigęs filialo ar atstovybės veiklos nutraukimo procedūrą, surašo veiklos nutraukimo aktą ir pateikia dokumentus, reikalingus filialui ar atstovybei išregistruoti.

Filialas ir atstovybė išregistruojami iš Lietuvos Respublikos įmonių rejestro, pateikus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus dokumentus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. I-529, 94.07.05, Žin., 1994, Nr. 55-1047 (94.07.20)

Nr. I-1015, 95.07.05, Žin., 1995, Nr. 60-1503 (95.07.21)

Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr. 108-3129 (99.12.22)

25 straipsnis. Užsienio valstybės įmonės filialai ir atstovybės

Užsienio valstybės įmonė gali steigti filialus ir atstovybes Lietuvos Respublikoje, jeigu įstatymas, pagal kurį įsteigta ir veikia ši įmonė, nedraudžia steigti filialo ar atstovybės. Užsienio valstybės įmonės filialų ir atstovybių skaičius neribojamas. Užsienio banko filialai (skyriai) ir užsienio banko atstovybės steigiami ir veikia Lietuvos Respublikos komercinių bankų įstatymo ir šio įstatymo nustatyta tvarka. Užsienio banko filialai (skyriai) ir atstovybės steigiami ir veikia pagal šį įstatymą, jei Komercinių bankų įstatymas nenustato ko kita.

Užsienio valstybės įmonės filialas yra buveinę Lietuvoje turintis užsienio valstybės įmonės padalinys, kuris gali užsiimti komercine-ūkiine veikla, sudaryti sandorius bei prisiimti įsipareigojimus tik pagal jį įsteigusios įmonės suteiktus įgaliojimus. Už filialo prievolės užsienio valstybės įmonė atsako visu savo turtu. Užsienio valstybės įmonės filialas nėra juridinis asmuo. Užsienio valstybės įmonės filialo veiklą organizuoja ir vykdo užsienio valstybės įmonės filialo vadovas, kuris įgyja teisę atstovauti filialui palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis tik filialą įregistravus. Jeigu užsienio valstybės įmonės filialo vadovas sudarydamas sandorius viršija jam suteiktus įgaliojimus, tai nepanaikina užsienio valstybės įmonės atsakomybės už šiuos sandorius.

Užsienio valstybės įmonės atstovybė yra buveinę Lietuvoje turintis užsienio valstybės įmonės padalinys, kuris negali užsiimti komercine-ūkiine veikla. Už atstovybės prievolės užsienio valstybės įmonė atsako savo turtu. Užsienio valstybės įmonės atstovybė nėra juridinis asmuo. Užsienio valstybės įmonės atstovybė ją įsteigusios įmonės vardu gali sudaryti sandorius tik savo reikmėms tenkinti pagal suteiktus įgaliojimus. Eksporto ir importo operacijos gali būti atliekamos tik tarp užsienio valstybės įmonės atstovybės ir ją įsteigusios įmonės arba šios įmonės įgaliojoto užsienio ūkio subjekto. Eksporto ir importo muitinės procedūros įforminamos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka pagal atstovybės buveinės vietą. Užsienio valstybės įmonės atstovybės veiklą organizuoja ir vykdo užsienio valstybės įmonės atstovybės vadovas, kuris įgyja teisę atstovauti užsienio valstybės įmonės atstovybei palaikant santykius su trečiaisiais asmenimis tik atstovybę įregistravus.

Užsienio valstybės įmonės filialas ir atstovybė vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais. Užsienio valstybės įmonės filialo ir atstovybės vadovo įgaliojimai negali prieštarauti Lietuvos Respublikos įstatymams.

Užsienio valstybės įmonės filialo ir atstovybės pavadinime privalomas įmonės pavadinimas ir žodis „filialas“ arba „atstovybė“.

Užsienio valstybės įmonės filialas veikia pagal įmonės patvirtintus filialo nuostatus. Juose turi būti nurodyta:

- 1) įmonės pavadinimas, registro numeris (kodas), įmonės rūšis ir buveinės adresas;
- 2) filialo pavadinimas ir buveinės adresas;
- 3) filialo veiklos tikslai ir ūkinės veiklos rūšys;
- 4) filialo veiklos trukmė, jei numatoma terminuota jo veikla;
- 5) filialo vadovo įgaliojimai;
- 6) filialo veiklos nutraukimo tvarka.

Užsienio valstybės įmonės filialo nuostatuose gali būti ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymams neprieštaraujančių nuostatų.

Užsienio valstybės įmonės filialas ir atstovybė registruojami Lietuvos Respublikos įmonių rejestre ir laikomi įsteigtais nuo jų įregistravimo dienos. Užsienio valstybės įmonės filialas komercinę-ūkinę veiklą gali pradėti tik jį įregistravus. Dokumentus, kuriuos reikia pateikti norint įregistruoti filialą ar atstovybę, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

Užsienio valstybės įmonės filialas ir atstovybė raštvedybą, apskaitą, atskaitomybę, finansinius bei techninius dokumentus tvarko lietuvių kalba, o jeigu reikia, - ir užsienio kalba.

Užsienio valstybės įmonės filialas ir atstovybė privalo tvarkyti apskaitą bei teikti valstybės institucijoms informaciją Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Užsienio valstybių įmonės filialo ir atstovybės veiklą tikrinti leidžiama šio įstatymo 15 straipsnio antrosios ir trečiosios dalių nustatyta tvarka.

Užsienio valstybės filialo raštuose ir dokumentuose, kuriais pateikiami užsakymai, turi būti nurodyta:

- 1) rejestras, kuriame įregistruotas filialas;
- 2) rejestro tvarkytojo, kuris tvarko filialo dokumentų bylą, pavadinimas ir buveinės adresas;
- 3) filialo pavadinimas;
- 4) filialo buveinės adresas;
- 5) filialo kodas;
- 6) rejestras, kuriame įregistruota užsienio valstybės įmonė;
- 7) rejestro tvarkytojo, kuris tvarko užsienio valstybės įmonės dokumentų bylą, pavadinimas ir buveinės adresas;
- 8) užsienio valstybės įmonės pavadinimas;
- 9) užsienio valstybės įmonės kodas;
- 10) užsienio valstybės įmonės buveinės adresas.

Kai užsienio valstybės įmonės filialo raštuose ir dokumentuose, kuriais pateikiami užsakymai, minimas užsienio valstybės įmonės kapitalas, papildomai turi būti nurodomas pasirašyto kapitalo dydis ir apmokėto kapitalo dydis.

Šio straipsnio dvyliktojoje ir tryliktojoje dalyse nustatyta informacijai pateikti užsienio valstybės įmonės filialas gali naudoti firminį blanką.

Užsienio valstybės įmonės filialo ir atstovybės veikla nutraukiama šio įstatymo 24 straipsnio dešimtojoje dalyje filialams nustatytais atvejais ar teismo sprendimu už Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimus. Jų veiklos nutraukimo procedūrai taikoma šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta įmonių likvidavimo tvarka. Apie sprendimą nutraukti filialo ir atstovybės veiklą viešai skelbiama vietos ir šalies spaudoje.

Užsienio valstybės įmonės filialas ir atstovybė išregistruojami iš Lietuvos Respublikos įmonių rejestro, pateikus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus dokumentus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-1465, 99.12.07, Žin., 1999, Nr.108-3129 (99.12.22)

LIETUVOS RESPUBLIKOS
AUKŠČIAUSIOSIOS TARYBOS PIRMININKAS

V. LANDSBERGIS

Vilnius, 1990 m. gegužės 8 d. Nr.I-196
